

змiнами, якi впроваджувались нормативними актами й не могли застосовуватися на практицi з моменту їх опублiкування в офiцiйних виданнях.

Сучаснi умови господарювання накладають свiй вiдбиток на порядок формування фiнансової звітностi суб'єктiв господарювання. Рiзнi користувачi виставляють до показникiв фiнансової звітностi рiзнi вимоги, що вiдповiдають лише їхнiм потребам. Першоосновою всiх вимог до показникiв фiнансової звітностi є її достовiрнiсть, а отже, правильнiсть вiдображення в нiй даних фiнансового облiку.

Лiтература

1. Закон України «Про бухгалтерський облiк та фiнансову звітнiсть в Україні» вiд 16 липня 1999р. № 996XIV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.
2. Мiжнародний стандарт бухгалтерського облiку № 1 «Подання фiнансової звітностi» вiд 1 сiчня 2012 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929_013.
3. Хомин П. Я. Формування звітностi в підсистемах фiнансового, управлiнського й податкового облiку : монографiя / П. Я. Хомин. – Тернопiль : Економiчна думка, 2004. – 288 с.

УДК 336.77(4/9)

КРЕДИТУВАННЯ В ОБЛIКОВИХ КРАЇНАХ

Кiсиль А. – ст. 3 курсу, гр. ОПвн-31

Науковий керiвник – Ясишена В. В. – к.е.н, доцент

Вiнницький навчально-науковий iнститут економiки ТНЕУ

Одним iз провiдних чинникiв розвитку економiки будь-якої країни в умовах глобалiзацiї є здiйснення її суб'єктами господарювання ефективної кредитної полiтики.

Актуальнiсть вивчення та аналізу свiтової практики облiку кредитування зумовлена необхіднiстю визначення особливостей такого кредитування, його видiв та тенденцiй розвитку в зарубiжних країнах з метою подальшого використання результатiв дослiдження для удосконалення вiтчизняної практики облiку кредитування.

Кредитування є обл'єктом пильної уваги вiтчизняних та зарубiжних вчених: Ф. Ф. Бутинця, М. І. Савлука, В. М. Ивахненка, С. К. Соломина, А. М. Герасимовича, Т. М. Вiтлiнського, О. В. Пернарiвського та iнших.

У зв'язку з недостатнiстю розробки зазначеної проблеми та її важливiстю для вiтчизняної практики здiйснення облiку кредитування виникає потреба у дослiдженнi зарубiжного досвiду кредитування (на прикладi США) та тенденцiй його розвитку в зарубiжних країнах, що i визначає мету статтi.

Для розкриття сутностi теми дослiдження розглянемо насамперед облiк кредитування в Україні.

Пiд кредитом банку слiд розглядати платне надання банками грошових коштів у тимчасове користування на визначених кредитним договором умовах iз дотриманням принципiв повернення, строковостi, забезпеченостi, платностi, цiльового використання.

В Україні для отримання кредиту до банку подається заява та пакет необхідних документiв, зокрема, копiї свiдоцтва про реєстрацiю i статуту, картка зi зразками пiдписiв, форми фiнансової звітностi, гарантiйнi зобов'язання поручителя, бизнес-план та iншi. При наданнi кредиту складається кредитна угода (договiр), у якiй визначається обл'єкт

Крiм того, звітнiсть пiдприємства служить також джерелом iнформацiї не тiльки зовнiшнiх, але й внутрiшнiх користувачiв. За даними звітностi може бути зроблено детальний аналіз показникiв фiнансового стану i платоспроможностi пiдприємства, його майнового стану, дана оцiнка ефективностi використання фiнансових i матерiальних ресурсiв i т.д.

В умовах ринкових вiдносин, з розвитком рiзних форм власностi, розширення кола користувачiв бухгалтерської iнформацiї, все бiльшого значення набуває фiнансова звітнiсть.

кредитування, умови одержання та погашення кредиту, термiни кредитування, вiдсотковi ставки, зобов'язання пiдприємства за заставою тощо.

Вiдповiдно до НП(С)БО 1 “Загальнi вимоги до фiнансової звітностi” [2] i П(С)БО 11 “Зобов'язання” [5] банківські кредити, отриманi пiдприємством, визначаються як зобов'язання. Iз метою облiку кредити прийнято дiлити на два види:

— поточнi – вони повиннi бути погашенi протягом 12 мiсяцiв iз дати балансу чи протягом операцiйного циклу пiдприємства;

— довгостроковi – строк їх погашення бiльше 12 мiсяцiв чи бiльше операцiйного циклу.

Погашення банківського кредиту – це погашення основної суми кредиту i сплата нарахованих вiдсоткiв. Кредит погашають повнiстю по закінченнi термiну кредитної угоди або поступово частинами.

Вiдсоток нараховується на суму непогашеного кредиту. Суми вiдсоткiв, нарахованих за користування кредитом, – окремий вид зобов'язання i вiдображаються вони у складi фiнансових витрат.

В Україні аналітичний облiк позик ведеться за кожним кредитом окремо, за видами, цiльовим призначенням i строками повернення кредитiв.

Вiдповiдно до Плану рахункiв бухгалтерського облiку активiв, капiталу, зобов'язань i господарських операцiй пiдприємств i органiзацiй та Iнструкцiю про його застосування [1, 4] синтетичний облiк заборгованостi за кредитами ведеться для:

1) довгострокових позик – на рахунку 50 «Довгостроковi позики»;

2) короткострокових – на рахунку 60 «Короткостроковi позики» на вiдповiдних субрахунках.

Цi обидва рахунки – пасивнi. За їх кредитом вiдображають суму отриманого кредиту, за дебетом –

його погашення. На окремих субрахунках цих рахунків показують відстрочені та прострочені кредити при зміні терміну кредитування, визначеного кредитною угодою.

При відображенні в обліку операцій, пов'язаних з отриманням кредитів, використовуються такі

субрахунки: 684 “Розрахунки за нарахованими відсотками”, 951 “Відсотки за кредит” та 952 “Інші фінансові витрати”.

Традиційна кореспонденція рахунків з обліку типових операцій при отриманні кредитів наведена в таблиці 1.

Таблиця 1

Типова кореспонденція рахунків з обліку типових операцій при отриманні кредитів

№	Зміст господарської операції	Д-т	К-т
1	Отримано та зараховано кредит на рахунок підприємства	311	50, 60
2	Нараховано відсотки за кредит	951	684
3	Погашено кредиторську заборгованість за кредитом	50, 60	311
4	Сплачено відсотки за кредитом	684	311

На позабалансовому рахунку 05 “Гарантії і забезпечення надані” відображається вартість активів підприємства в сумах, зазначених в угодах застави. При цьому з балансу підприємства ці суми не списуються.

Розглянемо детально облік кредитування на прикладі США.

Згідно із Загальноприйнятими принципами бухгалтерського обліку (GAAP) США, кредитні зобов'язання визначаються як зобов'язання, для ліквідації яких використовуються поточні активи, або прийняття інших поточних зобов'язань.

В США зобов'язання (Liabilities) поділяються на [3]:

- поточні зобов'язання (current liabilities), включаючи короткострокові відкладені кредити (short-term deferred credits) і короткострокову, т.ч. що підлягає оплаті в поточному періоді, частина довгострокових зобов'язань;

- довгострокові зобов'язання (включаючи довгострокові відкладені кредити);

- довгострокові позики і кредити (long-term loans) тощо.

Довгострокова кредиторська заборгованість в США відображається в балансі по двох статтях:

- частина довгострокової кредиторської заборгованості, яка має бути погашена до витікання найближчих 12 місяців після звітної дати;

- частина довгострокової кредиторської заборгованості, яка має бути погашена більш ніж через 12 місяців після звітної дати.

До довгострокової кредиторської заборгованості відносяться довгострокова заборгованість по комерційному кредиту, заборгованість по відкладених податках (різниця між бухгалтерським і податковим обліком), резерв на реорганізацію, заборгованість по капітальній оренді.

Якщо заборгованість по кредитах банку або інших підприємств (Notes payable) виникає перед банком або іншим кредитором по отриманих позиках, вона відображається в балансі як заборгованість по кредитах, оформленим борговим зобов'язанням (notes payable), по якому позичальник зобов'язався погасити

заборгованість по отриманому їм кредиту у встановлений термін.

Для обліку короткострокових кредитів використовується рахунок до отримання. Рахунки до отримання – це короткотермінові ліквідні активи, які виникають при продажу товарів у кредит за оптовою чи роздрібною торгівлею. Їх часто називають комерційним кредитом.

Проведення в обліку цих активів відображають так: [3]

1. При пред'явленні покупцям рахунків за відвантажену їм продукцію

Д-т Рахунок до отримання К-т Продаж.

2. При поступленні платежів за реалізовану продукцію

Д-т Рахунок у банку К-т Рахунок до отримання.

За нормальних умов гроші на рахунки повинні надійти протягом 30–60 днів; це є короткотерміновий кредит.

При передачі дебіторської заборгованості її власник позичає гроші в кредиторів, виписавши вексель. При цьому він передає під заставу дебіторську заборгованість як забезпечення. Якщо він не може оплатити вексель у зазначений термін, то кредиторам переходить право власності на дебіторську заборгованість.

На суму отриманих від кредиторів грошей роблять проводки:

Д-т Грошові кошти;

К-т Векселі до оплати.

Більш глибокий аналіз діяльності банківських установ у сфері кредитування позичальників як юридичних, так і фізичних осіб дозволить запропонувати шляхи підвищення ефективності їх кредитної діяльності у післякризовий період.

Таким чином, підсумовуючи вищезазначене, можна зробити висновок, що основним методом вдосконалення обліку кредитування є запровадження обліку кредитних операцій за термінами надання більш розширеним, шляхом передбачення рахунків для обліку короткотермінової, середньо термінової і довготермінової заборгованості в Плані рахунків України. Це дасть можливість більш детально оцінити їх ліквідність.

Література

1. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку № 291 від 30.11.1999 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99>

2. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 “Загальні вимоги до фінансової звітності” затверджено наказом Міністерства фінансів України № 73 від 18.03.2013 р. із змінами і доповненнями [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>

3. Особливості облікових систем в США [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://www.dsbrickworks.com/mzhnarodnij-oblk-ta-audit/175-osoblivost-oblkovix-sistem-v-ssha.html>

4. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій № 291 від 30.11.1999 р. [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99>

5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 "Зобов'язання" затверджено наказом Міністерства фінансів України № 20 від 31.01.2000 р. із змінами і доповненнями [Електронний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/z0085-00>.

УДК 657.6.012.16

АНАЛІТИЧНІ ПРОЦЕДУРИ В АУДИТІ: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ

Романюк І. – ст.4-го курсу, гр.ОПвн-41

Науковий керівник – Гриник О. І. – викладач

Вінницький навчально-науковий інститут економіки THEU

В сучасних умовах розвитку економіки України зростає значення аналітичних процедур як різновиду незалежних аудиторських доказів стосовно того, чи складені фінансові звіти суб'єкта господарювання в усіх суттєвих аспектах згідно з визначеною концептуальною основою фінансової звітності, що й обумовлює актуальність теми дослідження.

Питанням використання аналітичних процедур в аудиті приділяли увагу такі автори, як А.В. Бодюк, В.С. Рудницький, Н.І.Дорош, Я.А. Гончарук та ін. Так, Я.А. Гончарук та В.С. Рудницький виказують думку про застосування аналітичних процедур не тільки на початковій та завершальній стадіях аудиту, а й під час збору аудиторських доказів[2]. З ними погоджується й А.В. Бодюк у монографії «Методологічні та нормативно правові аспекти аудиту підприємницької діяльності»[1]. Н.І. Дорош ретельно описує порядок використання аналітичних процедур на стадії планування та визначає сутність аналітичних процедур як перевірки по суті у монографії «Аудит: методологія і організація»[3]. Разом з цим, питання сутності та призначення аналітичних процедур в аудиті у сьогоденні потребують подальшого дослідження.

Аудит в Україні здійснюється на базі Закону України «Про аудиторську діяльність» та міжнародних стандартів аудиту, надання впевненості та етики [4].

Згідно з міжнародними стандартами аудиту метою аудиту фінансової звітності є забезпечення можливості висловлення думки аудитором про відповідність підготовленої фінансової звітності визначеним вимогам до неї.

Для висловлення такої думки аудитор повинен зібрати аудиторські докази, різновидом яких є аналітичні процедури. Аналітичні процедури як різновид аудиторських доказів можуть бути використані в аудиті при умові їх об'єктивності та такого рівня довіри, з яким можна покласти на результати, отримані за допомогою цих аналітичних процедур [5].

МСА 520 «Аналітичні процедури» визначає аналітичні процедури як аудиторські процедури, які передбачають аналіз важливих фінансових показників та тенденцій з подальшим дослідженням відхилень та взаємозв'язків, що суперечать іншій відповідній інформації або відхиляються від показників, які очікуються.

Аналітичні процедури передбачають порівняння фінансової інформації суб'єкта господарювання з

інформацією за минулі періоди, що піддається порівнянню; плановими розрахунками суб'єкта господарювання (наприклад, бюджетами) або прогнозами аудитора (наприклад, оцінкою запасів); тожотою інформацією по галузі.

МСА 520 рекомендує застосовувати аналітичні процедури:

1) при плануванні аудиту;

2) як процедури по суті, коли їх використання може бути більш ефективним або продуктивним, ніж інші аудиторські процедури;

3) на заключній стадії аудиту.

При плануванні аудиту метою аналітичних процедур є вивчення діяльності суб'єкта господарювання й сфер потенційного ризику; оцінка аудиторського ризику та рівня суттєвості; визначення характеру, часу і розміру інших аудиторських процедур тощо. Інформаційною базою при цьому є засновницькі документи, рішення зборів акціонерів, аудиторський звіт та висновок за минулий рік тощо.

Метою проведення аналітичних процедур як аудиторських процедур по суті є перевірка фактичної наявності у звітності суттєвих перекручень. Для проведення аналітичних процедур на цьому етапі використовуються облікові, планові та позаоблікові дані. В процесі проведення аналітичних процедур по суті аудитор може зробити висновок про реальність і перспективи фінансового стану суб'єкта господарювання і оцінити вірогідність його безперервної діяльності. На заключній стадії аудиту аналітичні процедури використовують для оцінки та аналізу результатів перевірки, написання звіту й підготовки пропозицій для керівництва суб'єкта господарювання, складання аудиторського висновку, а також оформлення акта виконаних робіт. У випадку, коли аудитор на заключній стадії аудиту зробить висновок про недостатність аудиторських доказів для висловлення думки про відповідність складених фінансових звітів суб'єкта господарювання в усіх суттєвих аспектах визначеній концептуальній основі фінансової звітності, він може провести додаткові аудиторські процедури з метою одержання необхідної уточнюючої інформації.

Аналітичні процедури в аудиті дозволяють аудитору з'ясувати особливості діяльності суб'єкта господарювання - замовника аудиту, сфери потенційного ризику, аудиторський ризик та рівень